

|                        |      |
|------------------------|------|
| ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ     |      |
| Регистрационен индекс  | Дата |
| До ВСС- 907/14.07.2026 |      |

Съдийската колегия на ВСС

## ДОКЛАД

от

Съдия Мариета Неделчева, звено за контакт за Република България  
Мрежата за разследване и преследване на геноцид, престъпления против  
човечеството и военни престъпления

Със заповед - 15931/06.11.2025 г. на представляващия ВСС – г-н Боян Магдалинчев, бях командирована за времето от 18-20.11.2025 г. в гр.Хага, Кралство Нидерландия за участие, в 38-та среща на Мрежата за разследване и преследване на геноцид, престъпления против човечеството и военни престъпления /Мрежата/.

Срещата започна с поздравления от президента на Евроджъст – г-н Микаел Шмид и от представител на Дания – прокурор от Департамента за тежки престъпления – г-н Андреас Лаурсен, тъй като Кралство Дания председателства към онзи момент Съвета на ЕС. Датският представител подчерта уникалната платформа, която Мрежата предоставя на практиците за обмен на информация, улесняване на сътрудничеството и подобряване на националните разследвания и преследвания на най-жестоките престъпления - геноцид, престъпления против човечеството и военни престъпления /основните международни престъпления/. В срещата участваха 150 контактни точки, като имаше представители освен на държавите членки на ЕС, също така и на Канада, Финландия, Швейцария и други държави.

Участниците в срещата поздравиха присъстващите на срещата делегации от практики от Западна Африка – Република Гамбия, Република Гвинея и Република Сенегал и благодариха на организаторите на Проекта „Националните власти срещу безнаказаността“ за подкрепата на тази визита. Участниците от тези държави споделиха своят опит в областта на разследване и преследване на международните престъпления. Представителите на държавите от Западна Африка изразиха своя интерес

към засилване на съдебното сътрудничество и обмена на експерти в областта на международните престъпления с европейските държави.

Първият ден на събитието, в който то е отворено за всички участници, бе посветен на обсъждане и споделяне на опит по отношение на извършване на разследване чрез новите технологии и по –точно социалните мрежи и как придобитата информация от тези мрежи може да бъде превърната /трансформирана/ в годно доказателство, на което прокурора и след това в едно съдебно производство съдът, да може да се позове. Бе подчертана силата на сътрудничеството, както и правните и технически граници, с които следва да се съобразяват разследващите. От изнесените презентации експерти бе подчертана необходимостта от комбиниране на различни източници на доказателства – отворените разузнавателни източници в комбинация с други източници /като сателитни снимки, веществени доказателства и свидетелски показания/, за да бъде доказано извършването на международни престъпления. Бе посочено също, че някои организации с нестопанска цел са много добре обучени в тази област и могат да подпомогнат съществено националните власти в разследванията.

Екип от членове на специализирания отдел за международни престъпления на Датската полиция представи своя опит и национални практики в разследването на международни престъпления чрез т.нар. „отворени източници“, каквито са социалните мрежи. Те практически показаха как по конкретно дело геолокацията, сателитните снимки, и дигиталния лендскейп, както и тяхната оценка и анализа са били превърнати в доказателства и са послужили за доказване на обвинението пред датските съдилища. Подчертано беше също така в тази презентация колко важно е сътрудничеството между експертите, занимаващи се с „отворените източници“ и обмена на знания за развитието и напредъка в технологиите, които всеки един разследващ орган прави.

По време на първия ден от срещата бе споделен опит и от Офиса на Прокурора при Международния наказателен съд по отношение на продължаващите инициативи и модернизирането на офис системите за подобряване на документооборота за обмен на информация в този офис. Обсъдено бе използването на изкуствен интелект при разпознаване на лица, както и при откриването на така наречените deep fakes.



Представени бяха и практическите възможности на сателита на Наблюдение на Земята и как информацията от този сателит се използва в разследването на международни престъпления чрез презентация от Европейската космическа агенция. Бе представен и проекта EVIDERI. Бе отбелязано, че сателитната информация подобно на информацията от така наречените отворени източници трябва да се интегрира заедно с останалата информация, за да бъде използвана ефективно. Информацията от сателитите е важна за оценка на повреждането на инфраструктурата, повреждането на собствеността на гражданите, откриването на масови гробове, и развитието на военните действия, както и за идентифицирането на вредата, която военното нападение е нанесло над природата. Подчертано бе, че информацията от сателита и радара се пази около 10 години, но е с различна резолюция и качество, което следва да бъде отчитано от разследващите органи. Посочено бе, че в зависимост от качеството на заснетото могат да бъдат идентифицирани и много малки обекти. Не може обаче въз основа на сателитната информация да бъдат разпознавани лица, тъй като се вижда само движението на обектите, но не и кои са те.

На срещата бяха представени усилията на украинските власти да водят все по-ефективни разследвания по отношение на продължаващия военен конфликт включително чрез интегриране на технически средства като дронове, 3 D - моделиране и сателитни снимки. Посочено бе, че тези способности биват използвани за документиране на атаките, запазване на доказателства, и за оценка на последиците от ударите по цивилната инфраструктура. Подчертано бе, че информацията, добита от отворените източници и напредналите аналитични средства като асистирано от изкуствен интелект сателитно заснемане, допълва работата на място на разследващите органи. Бе отбелязана и ролята, която играе Базата за събиране на доказателства за международни престъпления в Евроджъст, при идентифициране на пропуските в доказателствената маса и обмена на доказателства по такива дела, водени от украинските компетентни власти.

В течение на срещата бе представен и осъвременения коментар на Четвъртата Женевска Конвенция, която е публикувана наскоро от Международния Комитет на Червения кръст. Обновеният коментар засяга сложни и иновативни правни проблеми, като задължението на държавите да предпазват или да сложат край на извършвани нарушения на

международното хуманитарно право, и ролята на кибер атаките при предизвикването на международен въоръжен конфликт.

Членовете на Мрежата изразиха благодарност за работата на Секретариата при подкрепата на Мрежата бе представена програмата на планираните активности на Мрежата.

Представители на различни неправителствени организации представиха своята дейност и отправиха призив към по-голяма ангажираност на националните власти при разследванията и преследванията на международни престъпления в ситуации като Судан и Палестина. Те също така подчертаха и важноста на създаването на съвместни екипи за разследване в контекста на извършването на международни престъпления, и подчертаха нуждата от много добро сътрудничество в случаи, касаещи извършители с двойно гражданство и ми мобилни заподозряни.

През втория ден на срещата се проведе закрыта сесия, в която участваха само представители на държавите членки на ЕС. Бяха представени конкретни разследвания по дела с предмет извършването на основните международни престъпления. Своят богат опит в разследването, преследването и съденето на извършителите на такива престъпления представиха Германия, Швеция, Франция и Нидерландия.

След приключване на срещата заседанието бе закрыто от представителя на Кралство Дания, като бе обявено, че от 01.01.2026 г. председателството на Съвета на ЕС поема Кипър.

13.01.2026 г.

С уважение:

/съдия Мариета Неделчева/